

GIÁO DỤC HƯỚNG NGHIỆP Ở CANADA

NGUYỄN THỊ LUYẾN

Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam
Email: luyen79sp@gmail.com

Tóm tắt: Bài viết phân tích về giáo dục hướng nghiệp ở Canada. Giáo dục hướng nghiệp ở Canada xuất hiện từ rất sớm và có một quá trình phát triển nhanh chóng, chuyên nghiệp. Năm 1975, chính phủ Canada đã thành lập Trung tâm tư vấn quốc gia về phát triển nghề nghiệp (NATCON). Năm 1999, hệ thống hướng dẫn và kế hoạch nghề nghiệp trực tuyến được giới thiệu. Hệ thống trực tuyến này bao gồm các công cụ tự đánh giá để thanh niên tự xác định bản thân và nghề nghiệp của mình qua hướng dẫn trực tuyến. Năm 2004, Viện Nghiên cứu giáo dục Canada đã chính thức ra mắt một tổ chức từ thiện nhằm nâng cao nghiên cứu giáo dục trong nghề nghiệp, tư vấn các lĩnh vực giáo dục nghề nghiệp. Có thể nhận thấy, Canada có một hệ thống các chương trình về giáo dục hướng nghiệp đã được triển khai một cách quy củ, phù hợp với xu thế phát triển hiện đại.

Từ khóa: Giáo dục hướng nghiệp; học sinh; nghề nghiệp, Canada.

(Nhận bài ngày 10/4/2017; Nhận kết quả phản biện và chỉnh sửa ngày 16/5/2017; Duyệt đăng ngày 25/6/2017).

1. Đặt vấn đề

Giáo dục hướng nghiệp ở Canada xuất hiện từ rất sớm, khi nền kinh tế - xã hội Canada phát triển và phân hóa. Từ năm 1850 đến năm 1910, với sự xuất hiện của các thành phố thương mại lớn, kinh tế Canada phát triển cả về sản xuất nông nghiệp và công nghiệp. Công nghiệp hóa, các luồng nhập cư đã thúc đẩy quá trình đô thị hoá, mở rộng các thành phố lớn, hiện đại. Việc sử dụng các máy móc chuyên dụng, chuyên môn hoá cao trong nhiều ngành nghề đòi hỏi người lao động phải có trình độ, có kĩ năng... Để đối phó với những điều này, các nhà giáo dục và nhà hoạt động xã hội thành lập các nhóm và các trung tâm giúp người lao động chuyển đổi từ nông nghiệp sang công nghiệp và hướng dẫn người dân thỏa mãn các khát vọng nghề nghiệp của họ.

Năm 1975, Chính phủ liên bang, dưới sự chỉ đạo của Stu Conger (một nhà tâm lí học của Canada) đã thành lập Trung tâm tư vấn quốc gia về phát triển nghề nghiệp (NATCON). Tại đây, các chuyên gia đã tham gia chia sẻ các ý tưởng, thông tin, các nguồn lực... Từ năm 1987 đến năm 2002, NATCON là một phần trong mối quan hệ hợp tác ba chiều giữa Bộ Phát triển Nguồn nhân lực Canada, Tổ chức tư vấn của Canada và Đại học Toronto. Năm 1993, Phân loại nghề nghiệp quốc gia là hệ thống phân loại chính các nhóm nghề nghiệp. Đến thời điểm này có các chương trình tư vấn nghề nghiệp tại trường học ở tất cả các tỉnh. Các chương trình tập này trung vào các lĩnh vực tìm hiểu bản thân, tìm hiểu nghề nghiệp, lập kế hoạch và ra quyết định. Cũng thời gian này (năm 1985 đến 1994), nhiều tổ chức cộng đồng ở Canada cũng hỗ trợ tư vấn, các dịch vụ thanh thiếu niên... và giúp thành lập Hiệp hội các Trung tâm Việc làm Thanh niên (OAYEC) vào năm 1987. Các sản phẩm OAYEC - cuốn sách: *Hướng nghiệp cộng đồng và tư vấn tuyển dụng cho thanh niên: Lí thuyết và Thực hành* - xuất bản năm 1994.

Năm 1999, hệ thống hướng dẫn và kế hoạch nghề

nghiệp trực tuyến được giới thiệu. Hệ thống trực tuyến này bao gồm các công cụ tự đánh giá để thanh niên tự xác định bản thân và nghề nghiệp của mình qua hướng dẫn trực tuyến.

Năm 2004, Viện Nghiên cứu giáo dục Canada đã chính thức ra mắt một tổ chức từ thiện nhằm nâng cao nghiên cứu giáo dục trong nghề nghiệp, tư vấn các lĩnh vực giáo dục nghề nghiệp.

Đến nay, nhiều chương trình về giáo dục hướng nghiệp đã được triển khai; nhiều tổ chức cộng đồng khác nhau của các bang ở Canada đều quan tâm vấn đề giáo dục hướng nghiệp cho học sinh, sinh viên

2. Chương trình giáo dục hướng nghiệp cho học sinh

Quan sát sơ đồ cấu trúc chương trình giáo dục Canada (Sơ đồ 1), có thể thấy sự khác biệt trong cấu trúc chương trình học giữa các tỉnh, các vùng lãnh thổ ở Canada. Nhưng dù theo cấu trúc chương trình của tỉnh, vùng lãnh thổ nào, giáo dục hướng nghiệp cho học sinh Canada vẫn có sự thống nhất ở nhiều đặc điểm. Giáo dục hướng nghiệp đã được đưa vào chương trình học cho tất cả các lứa tuổi, qua các trò chơi, các bài học để học sinh biết cách tự khám phá bản thân, tìm hiểu thế giới nghề nghiệp và đến lớp 12 thì lựa chọn cho mình một trường, một nghề nghiệp.

Trong hệ thống các trường học ở Canada, chương trình giáo dục nghề nghiệp thường được phát triển dựa trên các giai đoạn: Nhận thức nghề nghiệp (từ lớp mẫu giáo đến lớp 5, 6); Thăm dò nghề nghiệp (các lớp 6, 7, và 8 - phụ thuộc vào tỉnh), và chuẩn bị cho nghề nghiệp (lớp 9 đến 12). Các chương trình giáo dục hướng nghiệp thường được xây dựng xung quanh cấu trúc này và có thể nhấn mạnh hơn vào một giai đoạn trong ba giai đoạn trên với các mức độ khác nhau, nhưng đều thống nhất ở chỗ: Giáo dục nghề nghiệp là một quá trình liên tục từ nhận thức, thăm dò và chuẩn bị.

*Bảng 1: Các giai đoạn phát triển nghề nghiệp:
Từ mẫu giáo đến lớp 12*

STT	Ba giai đoạn	Cấp học	Nội dung giáo dục hướng nghiệp
1	Mẫu giáo đến lớp 5, 6	Trường tiểu học	Nhận thức nghề nghiệp
2	Lớp 6 đến lớp 8	Trường trung học	Thăm dò nghề nghiệp
3	Lớp 9 đến lớp 12	Trường trung học	Chuẩn bị cho nghề nghiệp

2.1. Giáo dục tiền tiểu học

Mặc dù chính sách khác biệt giữa các tỉnh và vùng lãnh thổ của Canada, nhưng trẻ em từ 2 đến 4 tuổi thường được theo học lớp mẫu giáo. Tại đây, trẻ em được tham gia trong chương trình học rất nhiều các trò chơi liên quan đến các nghề cơ bản. Ví dụ: Trẻ em quan sát cái bàn, và được biết chúng có cấu tạo những bộ phận gì... sau đó trẻ em sẽ tự đóng 1 cái bàn; hoặc được vẽ tranh, tô màu; hoặc quan sát, tiếp xúc với các dụng cụ cơ khí... Cuối mỗi buổi học và chơi, cuối mỗi tuần, tháng và cuối năm học, ngoài việc học sinh đã nhận thức được một số nghề, giáo viên tổng kết để bố mẹ biết con có thiên hướng, sở trường lĩnh vực nào. Đến mẫu giáo 5 tuổi, đây được coi là một phần cơ bản của chương trình tiểu học, trẻ được gửi vào trường tiểu học và bắt đầu học chữ. Nhưng trẻ vẫn tiếp tục được học và chơi các trò chơi định hướng giống các lớp 2,3,4 tuổi nhưng với cường độ và các chương trình khác nhau, có cả chương trình cả ngày và nửa ngày, tùy thuộc vào hội đồng nhà trường của tỉnh, vùng lãnh thổ. Qua đó, trẻ em đã hoàn thành giai đoạn “Nhận thức về nghề nghiệp”; đồng thời cha mẹ các em cũng biết được một phần sở thích, khả năng của con em mình (tuy nhiên vấn đề này có thể còn thay đổi theo tâm lí lứa tuổi).

2.2. Giáo dục tiểu học

Giáo dục tiểu học thường được bắt đầu khi một đứa trẻ 6 tuổi và kéo dài 5 đến 8 năm (tùy theo chương trình học của từng tỉnh). Một năm học thường bắt đầu từ đầu tháng 9 và kết thúc vào cuối tháng 6. Thời kì này, học sinh được học và tiếp xúc với các nghề qua các môn học văn hóa tại trường, thực tế quan sát ngoài trường và thông qua các trò chơi... nằm trong chương trình học. Giai đoạn này tương ứng là giai đoạn nhận thức nghề nghiệp.

2.2.1. Nhận thức nghề nghiệp

Trong giai đoạn này, trong các lớp tiểu học, trẻ em mô tả các cơ hội khác nhau. Các em sử dụng các mô hình giống như thật trong các công việc của người lớn và các nguồn lực khác để tìm hiểu về các nghề trong thế giới công việc. Đồng thời, các em cũng được giáo dục để nhận thức được tầm quan trọng, trách nhiệm của mỗi cá nhân và thói quen làm việc tốt. Trẻ em được phát triển nhận thức về cách mọi người làm việc cùng nhau, hỗ trợ và phụ thuộc vào nhau để giúp hoàn thành công

việc trong nhóm mình, lớp mình... Chương trình học tiểu học tập trung vào phát triển năng lực, thúc đẩy sự tự nhận thức, phát triển kĩ năng cá nhân... đóng góp một phần công sức của mình vào thế giới công việc xung quanh mình. (Ví dụ, thông qua việc các em làm công việc vật của mình: quét nhà, nhổ cỏ...), để chuẩn bị cho việc khám phá các giai đoạn sau là thăm dò nghề nghiệp và chuẩn bị cho sự nghiệp.

Trong các lớp tiểu học, ngoài việc học sinh nâng cao nhận thức về bản thân và nhận thức về mọi việc khi em làm việc nhà và làm việc ở trường. Ở nhà, các em phỏng vấn cha mẹ mình về các môn học yêu thích của họ, sự nghiệp mà họ nghĩ đến khi còn trẻ, những người đã giúp họ đưa ra những quyết định nghề nghiệp, những gì họ thích và không thích về công việc của mình và các kĩ năng mà bố mẹ học được ở trường tiểu học hiện bố mẹ vẫn dùng trong công việc và cuộc sống gia đình. Vì biết rằng cha mẹ có ảnh hưởng lớn đến kế hoạch nghề nghiệp của con mình. Nhà trường gửi các tài liệu có nội dung hướng dẫn cách bố mẹ các em có thể giúp các em học được các giá trị nghề nghiệp và kĩ năng sống. Các chương trình tiểu học thường hỗ trợ học sinh có sự kết nối giữa học tập lí thuyết trên lớp và tình huống thực tế trong cuộc sống, và cả các tình huống đặc biệt dưới sự hướng dẫn của giáo viên được đào tạo về hướng nghiệp và cố vấn của trường về giáo dục nghề nghiệp để nhấn mạnh tầm quan trọng của các môn học. Ví dụ, trong các nghiên cứu xã hội, học sinh sẽ đạt được sự hiểu biết về các nước khác, ngôn ngữ, văn hoá, và các khía cạnh của cuộc sống trong thời đại toàn cầu hóa; Học sinh sẽ khám phá ra khoa học khi tham gia học về các ngành công nghiệp khác nhau: thực phẩm, truyền thông, nông nghiệp, ô tô... học sinh đọc sách về nhiều nghề khác nhau và cả lớp sẽ tham gia một chuyến đi thực địa để quan sát sự đa dạng của các doanh nghiệp trong cộng đồng và những người lao động đang làm việc trong doanh nghiệp.

2.3. Giáo dục trung học

Sau 5 đến 8 năm học giáo dục tiểu học, học sinh tham gia tiếp chương trình giáo dục trung học để hoàn thành 12 năm học phổ thông. Thời gian này, tại trường học, học sinh hoàn thành 2 giai đoạn là thăm dò nghề nghiệp và chuẩn bị sự nghiệp.

2.3.1. Thăm dò nghề nghiệp

Thăm dò nghề nghiệp giúp các em tìm hiểu sự đa dạng nghề nghiệp và các loại công việc phù hợp với sở thích và năng lực của mình thông qua các hoạt động ngoại khóa dưới sự hướng dẫn của cha mẹ các em và tư vấn viên ở trường học. Mặt khác, các em còn chọn các lớp học, các chương trình để đạt được hiệu quả cao trong việc nâng cao những kĩ năng cần thiết để sau này tham gia vào lực lượng lao động.

Trọng tâm là: 1/ Xây dựng nhận thức về thế mạnh, sở trường của bản thân; 2/ Phát triển khả năng nghiên cứu, thiết lập mục tiêu, đánh giá các lựa chọn và ra quyết định; 3/ Mối liên hệ năng lực và các hoạt động nghề

trong tương lai; 4/ Mở rộng lựa chọn; 5/ Trải nghiệm; 6/ Tham gia vào việc tập lập kế hoạch nghề nghiệp ban đầu.

Khi các em thành công trong giai đoạn thăm dò nghề nghiệp, các em sẽ phát triển ý thức tự chủ và kiểm soát trong hiện tại và ở một mức độ nhỏ là ý thức tự chủ và kiểm soát trong tương lai. Giai đoạn thăm dò nghề nghiệp cũng dẫn đến hình thành và phát triển thêm các năng lực mới. Đây là thời gian để học sinh học cách tiếp cận các nguồn lực để đạt mục tiêu và phát triển các kĩ năng, từ đó đưa ra quyết định nghề nghiệp. Giai đoạn thăm dò nghề nghiệp có vai trò như việc hình thành các ý niệm chính.

2.3.2. Chuẩn bị nghề nghiệp

Ở cấp độ này, học sinh trung học vận dụng tổng hợp các yếu tố: sở thích, sở trường, năng lực và nhận thức để lựa chọn và lập kế hoạch cho thời kì sau trung học hoặc kế hoạch nghề nghiệp. Trong một số trường học, học sinh xây dựng 3 hoặc 4 kế hoạch nghề nghiệp của mình, đồng thời với kết quả học tập của giáo dục trung học. Kế hoạch nghề nghiệp được cập nhật hàng năm và cung cấp các mục tiêu nghề nghiệp dự kiến, xác định các khóa học để đạt mục tiêu đó và cũng cố cam kết với giáo viên có trách nhiệm phụ trách kế hoạch nghề nghiệp của mình. Bản kế hoạch nghề nghiệp này được thiết kế bởi cả học sinh, phụ huynh và cố vấn của trường. Nó được lưu trữ trong hồ sơ của học sinh. Mục đích là giúp đỡ các em biết tổng hợp các yếu tố sở thích, sở trường, năng lực, và nhận thức vào bản kế hoạch nghề nghiệp của mình với các lựa chọn trong một phạm vi rộng. Thông qua các bài tập, học sinh xây dựng kế hoạch nghề nghiệp sẽ giúp nuôi dưỡng một thái độ làm việc tích cực, biết xây dựng kế hoạch và có khả năng ra quyết định. (Trong kế hoạch nghề nghiệp, các em sẽ được chọn các khóa học để đặt nền móng cho kế hoạch trung học và sau trung học của mình dựa theo năng lực và sở thích của bản thân). Tư vấn viên trường học sẽ hướng dẫn học sinh bước này, kết hợp với các chương trình trải nghiệm, các yêu cầu tình nguyện, các chương trình hợp tác giữa học sinh - thanh thiếu niên với các chương trình thực tế có thể cung cấp các kinh nghiệm để giúp cho học sinh thành công).

Các bậc phụ cũng được tham dự buổi họp phụ huynh - Hội thảo sự nghiệp học sinh do nhà trường tổ chức.

Nhà trường tập trung vào hiểu các khái niệm về học tập suốt đời, mối quan hệ giữa các cá nhân và kế hoạch nghề nghiệp; nâng cao khả năng học tập và kĩ năng xã hội, ý thức trách nhiệm xã hội và khả năng xây dựng và theo đuổi các mục tiêu nghề nghiệp và áp dụng những kiến thức này vào cuộc sống của mình, làm việc trong trường học và trong cộng đồng. Học sinh cũng được dạy cách thích nghi khi có những thay đổi trong cuộc sống, bao gồm cả thay đổi từ trung học đến sau trung học. Các cố vấn giúp học sinh trưởng thành qua các giai đoạn nghề nghiệp và đưa ra các quyết định dự kiến liên quan đến nghề nghiệp chứ không bắt ép học sinh

lựa chọn một công việc cụ thể hoặc một nghề nghiệp nào đó. Mặt khác, học sinh cũng có thể được khám phá những điểm mạnh, năng lực, thành tích... của bản thân qua việc nhà trường tổ chức các chương trình làm việc hoặc kinh doanh thực tế. Trên toàn quốc, thường tổ chức các chương trình dành cho học sinh và cha mẹ mình, để các em được giao lưu, tìm hiểu và học tập qua thực tế cùng bố mẹ mình. Ví dụ như: Chương trình "Take our Kids to Work Day", học sinh cùng bố hoặc mẹ đến nơi làm việc của bố hoặc mẹ mình và tìm hiểu các khía cạnh khác nhau của công việc (như: kế toán hay quảng bá sản phẩm...), qua đó học sinh thấy được vai trò của bố mẹ trong việc kiếm sống và hỗ trợ gia đình, khi hiểu công việc của bố mẹ mình, học sinh có thể đưa ra những quyết định sáng suốt hơn về tương lai của chính mình.

Các khóa học nghề bắt buộc ở Canada rất đa dạng, chủ yếu tập trung vào chương trình giảng dạy là phát triển kĩ năng mềm, suy nghĩ và tự tìm kiếm việc làm, phát triển kĩ năng việc làm... Tại cấp Trung học, một số trường, tỉnh (Alberta, Newfoundland, Labrador, Ontario, trường Pháp ngữ tại Prince Edward Island...) đòi hỏi học sinh phải có một khóa học giáo dục nghề nghiệp bắt buộc mới được tốt nghiệp phổ thông. Một số tỉnh (Manitoba, New Brunswick, Northwest Territories, Nova Scotia, Nunavut, Prince Edward Island (Trường nói tiếng Anh), Quebec, Saskatchewan, và Yukon) trong chương trình học phổ thông chưa yêu cầu bắt buộc này. (74% nhân viên tư vấn được khảo sát nói có các khóa học bắt buộc cho lớp 9-12 tại trường của mình, 26% số nhân viên tư vấn được khảo sát báo cáo rằng không có các khóa học hướng nghiệp bắt buộc) [1].

2.4. Giáo dục sau trung học

Sau khi hoàn tất chương trình giáo dục trường trung học, một học sinh có thể lựa chọn một trường cao đẳng, hoặc một trường đại học tùy thuộc vào học sinh đó có đủ điều kiện xét của trường, hoặc tham gia học một chương trình ngắn hạn hoặc dài hạn tại một trường dạy nghề để chuẩn bị tham gia vào lực lượng lao động. Tất nhiên giữa các tỉnh có chút khác biệt, ví dụ: tại Ontario, học sinh phải hoàn tất các tín chỉ trong thời gian học trung học hoặc trong một năm bổ sung sau khi hoàn thành lớp 12, để được nhận vào một trường đại học, cao đẳng; Tại Quebec, học sinh lại phải hoàn thành chương trình học trong 11 năm, chứ không phải 12 năm để có bằng trung học, trước khi vào một chương trình học cao hơn.

Sau khi có những nhận thức về nghề, thăm dò và chuẩn bị cho nghề, học sinh lớp 12 sẽ tiếp tục được các tư vấn trường học hướng dẫn, giải thích về nghề mà học sinh muốn lựa chọn và hoàn thiện hồ sơ đăng kí nhập học của mình. Học sinh nộp hồ sơ vào trường, nghề mà mình lựa chọn... trường nơi các em nộp hồ sơ sẽ xét từ cao xuống thấp theo điểm học của học sinh để xét tuyển vào trường.

3. Kết luận

Canada là một trong những quốc gia có hệ thống giáo dục tốt nhất thế giới. Các trường học ở Canada luôn

đóng vai trò quan trọng trong việc đảm bảo học sinh có khả năng, kiến thức và năng lực cần thiết cho nghề nghiệp trong cả cuộc đời mình. Các nhà giáo dục Canada hiểu rõ những vấn đề mà học sinh Canada phải đối mặt. Vì vậy, họ luôn đi đầu trong việc tìm ra các phương pháp đầy sáng tạo giúp nâng cao chất lượng học cho học sinh. Chương trình giáo dục nghề nghiệp cũng vậy, nó cung cấp cho học sinh những kiến thức một cách toàn diện để phát triển sự nghiệp cá nhân và có tính kết nối từ giáo dục trung học đến sau trung học. Giáo dục hướng nghiệp từ lâu đã được công nhận là một cầu nối giữa giáo dục và việc làm, do nó kết hợp giữa nghề với khả năng và sở thích của học sinh. Các chương trình giáo dục nghề nghiệp thường được xây dựng dựa trên sự chuẩn bị cho học sinh tham gia vào lực lượng lao động trong tương lai.

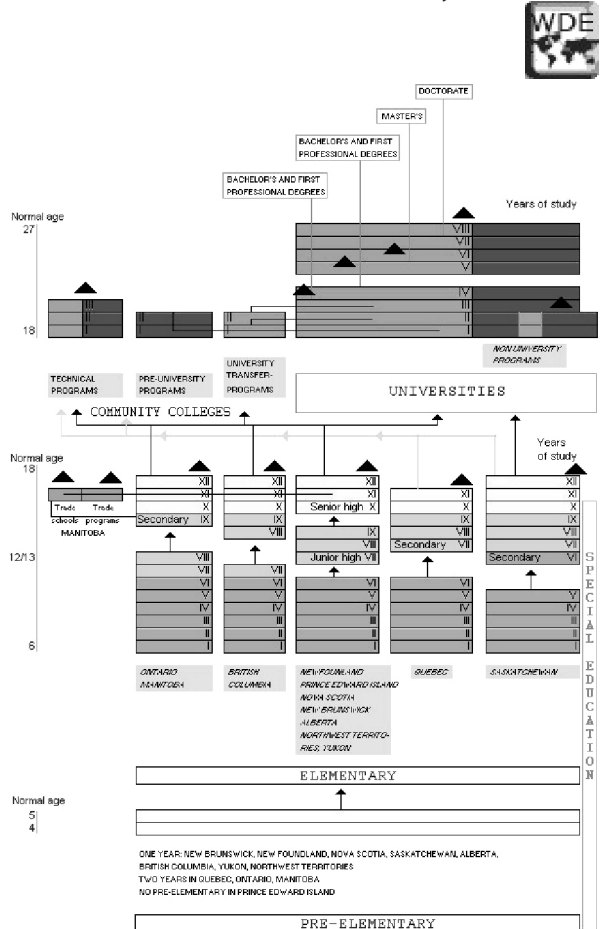
Tuy nhiên, giáo dục nghề nghiệp không phải là ưu tiên hàng đầu hoặc không được khuyến khích học tại nhiều tỉnh, vùng lãnh thổ ở Canada. Học sinh chưa nhận thức đúng về các khóa học giáo dục hướng nghiệp bắt buộc. Trong một số tỉnh, học sinh thấy các khóa học này không hấp dẫn và hiệu quả. (Năm 2011, tại Ontario, Hiệp hội Trustees Student (OSTA) báo cáo cho thấy chỉ có 46,3% học sinh sẽ tham dự khóa học hướng nghiệp nếu nó là không bắt buộc; năm 2009, khảo sát 7.000 học sinh cho thấy 74% học sinh thấy khóa học có giá trị thấp và thậm chí là một sự lãng phí thời gian [1].

Con đường khám phá nghề nghiệp của học sinh không chỉ được sự hỗ trợ từ tư vấn, gia đình, sự kết nối với các doanh nghiệp, các tổ chức xã hội... mà các em còn có thể dễ dàng tìm hiểu thêm nhiều kiến thức để có thể đưa ra những quyết định chuẩn xác cho kế hoạch nghề nghiệp của mình qua một số trang web dễ tìm, hữu ích như: <http://www.careercruising.com> với hơn 550 nghề; Trang Thanh thiếu niên Canada: <http://www.youthcanada.com> cũng hữu ích và rất thực tế, trang web cung cấp cơ sở dữ liệu cho mọi chương trình cho học sinh trung học Canada và có các bài viết về các chủ đề như học bổng, giáo dục sau trung học, tình nguyện viên, cơ hội làm giàu sớm; <http://www.careersteps.com> cung cấp một loạt các dịch vụ đa dạng, từ các cuộc thi kỹ năng nghề nghiệp, các sự kiện nghề nghiệp, hội thảo trường học, lớp học, thông tin cha mẹ. Tất cả các chương trình phát triển nghề nghiệp được xây dựng theo nhóm và đặc biệt thiết kế để thu hút thanh niên trong việc tự nhận thức và xây dựng kế hoạch nghề nghiệp.

Môn/hoạt động giáo dục hướng nghiệp trong trường trung học ở Canada nhằm mục đích giúp học sinh nhận thức về bản thân và nâng cao kiến thức về thế giới nghề nghiệp. Chúng có thể tác động một cách chính thức hoặc không chính thức khi học sinh xây dựng kế hoạch nghề nghiệp cho bản thân. Nhưng học sinh trung học ở giai đoạn này chỉ là nâng cao nhận thức của mình về việc ra quyết định nghề nghiệp, sẵn sàng khám phá khả năng lựa chọn nghề nghiệp, không bắt buộc phải đặt ra một kế hoạch nghề nghiệp có tính chất quyết

định. Học sinh Canada có xu hướng dựa vào cha mẹ và bạn bè của họ để ra kế hoạch nghề nghiệp, chứ không dựa hoàn toàn vào cố vấn trường học. Nên việc đào tạo cha mẹ để khuyến khích, định hướng, giúp con cái mình ra quyết định nghề nghiệp là rất quan trọng, tạo sự cân bằng giữa hỗ trợ gia đình, nhà trường và xã hội.

Sơ đồ 1: Cấu trúc hệ thống giáo dục Canada (Canada: structure of the education system(s))

Sơ đồ 2: Cấu trúc giáo dục phổ thông Canada (Canada: structure of school education by jurisdiction)

Jurisdiction	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
Newfoundland and Labrador	P	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Prince Edward Island	P	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Nova Scotia	P	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
New Brunswick - English	P	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
New Brunswick - French	P	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Quebec - General	P	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	
Quebec - Vocational	P	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Ontario	P	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Manitoba	P	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Saskatchewan	P	P	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Alberta	P	P	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
British Columbia	P	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Yukon	P	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Northwest Territories	P	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Nunavut	P	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	

P Pre-elementary, not universally available
 P Pre-elementary, universally available
 P Elementary-Primary
 P Junior high/Middle
 P Senior high
 P Secondary

TÀI LIỆU THAM KHẢO

[1]. *Career Development Practice in Canada: Perspectives, Principles, and Professionalism* - Ceric.ca/ textbook - Editors: Blythe C.Shepard, University of Lethbridge and Priya S.Mani, University of Manitoba.

[2]. *Its Their Future: A Pan-Canadian Study of Career Education* - Prepared by: Gerry Connelly, Director,

Policy and Intellectual Mobilization; Gareth Blair, Policy Management and Intellectual Mobilization; Albert Ko, School-Job-at-Work Analyst - Copyright © 2013 The Learning Partnership.

[3]. CMEC, Education in Canada. 2005.

[4]. <http://www.ibe.unesco.org/>

[5]. *World Data on Education*, 6th edition, 2006/07.

VOCATIONAL EDUCATION IN CANADA

Nguyen Thi Luyen

The Vietnam Institute of Educational Sciences

Email: luyen79sp@gmail.com

Abstract: *The article analysed vocational education in Canada. Vocational education in Canada appears very early with fast and professional development process. In 1975, the Canadian government established the National Counselling Centre for Career Development (NATCON). In 1999, an online system of career guidance and plan was introduced. This online system includes self-assessment tools for young people to identify themselves and their careers through online tutorials. In 2004, the Canadian Institute for Educational Research officially launched a charity organization to improve career educational research and counseling in the professional education. It is recognized that Canadian system of vocational education programs has been formally and professionally implemented in line with modern development trends.*

Keywords: *Vocational education; students; career, Canada.*